

Το 2023 συμπληρώνονται 100 χρόνια από τη γέννηση της Άλκης Ζέη (1923-2023): μιας σπουδαίας συγγραφέως για τη σύγχρονη λογοτεχνία μας. Και με αυτή την αφορμή το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ανακηρύσσει το 2023 «Λογοτεχνικό Έτος Άλκης Ζέη», διοργανώνοντας σειρά εκδηλώσεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Η Άλκη Ζέη ήταν συγγραφέας παιδικών βιβλίων κατά κύριο λόγο, όμως το έργο της απευθύνεται ταυτόχρονα και στους ενήλικες. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1923, «στην οδό Κέας, στην πλατεία Κολιάτσου, στις 15 του Δεκέμβρη» (*Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο*). Ο πατέρας της καταγόταν από την Κρήτη και η μητέρα της από τη Σάμο, όπου πέρασε τα πρώτα παιδικά της χρόνια. Όταν άρχισε το σχολείο, η οικογένειά της εγκαταστάθηκε στο Μαρούσι και στη συνέχεια στην Αθήνα. Στις σελίδες των βιβλίων της, η συγγραφέας μετατρέπει προσωπικά της βιώματα σε μυθιστορήματα, αποφεύγοντας, ωστόσο, το αυτοβιογραφικό στοιχείο, δίνοντας την ευκαιρία στους αναγνώστες της να αφήσουν ελεύθερη τη φαντασία τους να οργιάζει, αλλά και να έχουν τη δική τους θεώρηση απέναντι σε διάφορα κοινωνικά ζητήματα. Ανήκοντας σε μια γενιά της οποίας οι ατομικές φιλοδοξίες υποχώρησαν μπροστά στα συλλογικά οράματα και στα συνταρακτικά γεγονότα που κατέστρεφαν την προσωπική ζωή, έχοντας έρθει αντιμέτωπη με προβλήματα που φάνταζαν ανυπέρβλητα, έχοντας ζήσει τη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας, των ανατροπών, των διωγμών, της αγωνίας για το αύριο, της συμμετοχής στους αγώνες για ελευθερία και δημοκρατία, αισθανόταν ανέκαθεν το χρέος να καταγράψει σημαντικές ιστορικές στιγμές για τις νεότερες γενιές. Η συγγραφέας γράφει χωρίς ίχνος διδακτισμού αλλά με τη διάθεση να προβληματίσει τους νέους πάνω σε πλήθος διαχρονικών αξιών και σύγχρονων αλλά και πανανθρώπινων θεμάτων που αποτυπώνει στα έργα της με εξαιρετική λογοτεχνικότητα, επιμελημένη πλοκή και διάσπαρτο χιούμορ που κεντρίζουν και διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον, καθώς και την αγωνία των αναγνωστών έως και την τελευταία συλλαβή του κάθε βιβλίου της. Άλλωστε, όπως η ίδια είχε αναφέρει: «Αν διάλεξα να γράψω για τα παιδιά είναι γιατί θέλησα να αποτυπώσω όσα σημαντικά έζησε η γενιά μου, που φοβάμαι μην ξεχαστούν, όταν θα έχουμε φύγει εμείς».

Ως «πρέσβειρα» της παιδικής λογοτεχνίας αλλά και πεζογράφος σημαντικών έργων για ενήλικες, ως συγγραφέας, αλλά και πολίτης που παρέμεινε ενεργή μέχρι το τέλος της ζωής της και άνθρωπος που συμμετείχε στα κοινά και ερχόταν συχνά σε επαφή με τους αναγνώστες της, η Άλκη Ζέη αποτελεί μία अपαραμίλλη αξίας προσωπικότητα του πολιτισμού μας. Τα μυθιστορήματά της για παιδιά και εφήβους δημιούργησαν ολόκληρη σχολή και επηρέασαν γενιές νεότερων συγγραφέων. Το *Καπλάνι της βιτρίνας*, το πρώτο της μυθιστόρημα, υπήρξε έργο-σταθμός για την παιδική λογοτεχνία και θεωρείται πλέον ένα κλασικό έργο της παγκόσμιας λογοτεχνίας για παιδιά, με συνεχείς επανεκδόσεις από το 1963. Επιπλέον, με το εμβληματικό της μυθιστόρημα «*Η αρραβωνιαστικιά του Αχιλλέα*» (1987), που απευθύνεται σε ενήλικες και αποτελεί τομή στη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία, πρόσφερε μια αναθεωρητική ματιά στη σύλληψη μιας φορτισμένης ιστορικά περιόδου προβάλλοντας μια νέα οπτική. «Ο νυχτερινός περίπατος της γιαγιάς» αποτελεί το κύκνειο άσμα της συγγραφέως.

Η Άλκη Ζέη είναι διεθνώς αναγνωρισμένη, πολυβραβευμένη τόσο εντός όσο και εκτός συνόρων με τα πιο σημαντικά βραβεία. Τα βιβλία της, που έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες, συνίστανται επιπλέον για ανάγνωση και για μελέτη σε πολλά σχολεία άλλων κρατών. Τα σημερινά παιδιά έχουν πλέον την ευκαιρία να γνωρίσουν κείμενά της και μέσα στα σχολικά τους βιβλία, όπου είναι ανθολογημένα έργα της. Μέσα από τα βιβλία της, οι μαθητές κάνουν ένα ταξίδι στον χρόνο και μεταφέρονται σε παλαιότερες εποχές, αναγνωρίζουν τις διαφορές με τη

σύγχρονη εποχή, προβληματίζονται με τις διαχρονικές αξίες που τους μεταλαμπαδεύει μέσα από τα έργα της και διευρύνουν τους πνευματικούς τους ορίζοντες αφήνοντας ελεύθερη τη φαντασία τους, διαμορφώνοντας τη δική τους προσωπικότητα και τις δικές τους απόψεις πάνω σε διάφορα ζητήματα και κοινωνικά προβλήματα που στηλιτεύει με τον δικό της μοναδικό τρόπο χωρίς αυστηρό ύφος αλλά με χιουμοριστική και ανάλαφρη διάθεση. Η ίδια έχει, επίσης, μεταφράσει από τα γαλλικά, τα ιταλικά και τα ρωσικά αρκετά βιβλία.

Οι περγαμινές της πολλές και ιδιαίτερα σημαντικές: Το 2010 τιμήθηκε με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το σύνολο του έργου της. Έχει αναγορευτεί επίτιμη διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Κύπρου, του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών. Επίσης, έχει λάβει τον Χρυσό Σταυρό του Τάγματος της Τιμής, διάκριση που αποδίδεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε διαπρεπείς προσωπικότητες των τεχνών, των επιστημών και των γραμμάτων, ενώ από τη Γαλλία έχει τιμηθεί με τον τίτλο του Ταξιάρχη του Τάγματος των Τεχνών και των Γραμμάτων.

Η ανακήρυξη του 2023 σε λογοτεχνικό έτος Άλκης Ζέη από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού αποτελεί μεγάλη τιμή και αναγνώριση της σπουδαιότητας του έργου της και ιδανική ευκαιρία να ανατρέξουμε για ακόμα μία φορά στις σελίδες των βιβλίων της και να θυμηθούμε ξανά τους αγαπημένους ήρωές της αλλά και να τους συστήσουμε σε νέους αναγνώστες.

Τον Φεβρουάριο θα επανεκδοθούν τα: «*Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο*» με εισαγωγή της ομότιμης Καθηγήτριας Νεοελληνικής Φιλολογίας του ΕΚΠΑ Χριστίνας Ντουλιά και «*Η αρραβωνιαστικιά του Αχιλλέα*» με εισαγωγή του κριτικού λογοτεχνίας Βαγγέλη Χατζηβασιλείου. Τον Μάρτιο θα επανεκδοθούν «*Το καπλάκι της βιτρίνα*», με εισαγωγή της συγγραφέα και κριτικού λογοτεχνίας Μαρίζας Ντεκάστρο, «*Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου*» με εισαγωγή της συγγραφέα Αγγελικής Δαρλάση και το «*Ένα παιδί από το πουθενά*» με εισαγωγή της επιμελήτριας του έργου της Ελένης Μπούρα.

Παράλληλα, από τον Οκτώβριο «τρέχει» Μαραθώνιος Ανάγνωσης με τη συμμετοχή σχολείων, Νηπιαγωγείων, Δημοτικών και Γυμνασίων, όλης της χώρας, της Κύπρου και ελληνικών σχολείων του εξωτερικού. Οι μαθητές/τριες καλούνται να διαβάσουν συγκεκριμένα έργα της Άλκης Ζέη ανά τάξη και να απαντήσουν σε ερωτήσεις, ενώ συμμετέχουν σε δραστηριότητες που θα βρουν σε ειδικά διαμορφωμένα ερωτηματολόγια. Το εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα Φιλαναγνωσίας, ολοκληρώνεται τον Μάιο με την ανακοίνωση των τυχερών μαθητών/τριών και σχολείων που κερδίζουν πλούσια δώρα. Στον Μαραθώνιο συμμετέχουν περισσότερα από 2.100 τμήματα με πάνω από 33.500 μαθητές/τριες.

Το 2023 θα πραγματοποιηθεί στα σχολεία εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές και μαθήτριες του Δημοτικού με τίτλο «Ταξίδι στους κόσμους της Άλκης Ζέη», το οποίο έχει σχεδιάσει η μουσειολόγος-μουσειοπαιδαγωγός Καλλιόπη Κουτρομπή σε συνεργασία με την ίδια την Άλκη Ζέη πριν από τον θάνατό της. Μέσα από βιβλία και σημειώματα, αποστολές εξερεύνησης, καθημερινά και αναμνηστικά αντικείμενα, αρχαικό υλικό και ειδικά σχεδιασμένα παιχνίδια, οι συμμετέχοντες θα ανακαλύψουν τι σχέση έχουν οι περιπέτειες των ηρώων στα βιβλία της με τη ζωή της, με τα μαθήματα του σχολείου αλλά και με τη σύγχρονη καθημερινότητα των μαθητών.

Είναι αξιοσημείωτο ότι οι δράσεις θα περιλαμβάνουν επίσης Λέσχες Ανάγνωσης με τα βιβλία της, διαγωνισμό συγγραφής για παιδιά και εφήβους, καθιέρωση ενός ετήσιου βραβείου σε πρωτοεμφανιζόμενο/η συγγραφέα παιδικής λογοτεχνίας, podcast, εκδηλώσεις για μικρούς και μεγάλους.

Πηγή:

<https://www.metaixmio.gr/el/%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF-%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%82-%CE%B1%CE%BB%CE%BA%CE%B7%CF%82-%CE%B6%CE%B5%CE%B7>